

riquesa i *riquea*: aquesta, més que enlloc, en val i cat. occid., predominant l'altra en els altres tres dominis dialectals (*riquesa*, quasi sempre, p. ex., en Llull: esborreu la cita de *riquea* en *AlcM*, que no és del *Blanquerna* sinó de la seva deturpació del S. XVI); «com los moros se volgueren retraure dins la ciutat, a la mescla d'ells molts bons cavallers entraren ensemps ab ells, e prengueren 5 carrers de la ciutat e --- en aquells cinc --- carregaren les naus e les galeres de molta *riquea* que prengueren», JoMartorell (Ag. I, 368); «*riquesa*. divitiæ, opes, opulentiã --- home *ric* --- tenir moltes *riquees*: habere magnas divitiis, divitiis affluere», OPou (*TbPu*, 140); fraseologia *DTo* 1647 (s. v. i. s. v. *enriquir*).

Abstractes concurrents amb *riquesa* *Ricor* [Llull; Muntaner; JMarc 1340; -ors 1455]; encara en el Cp Tarr. (*DAg*)

Rictat [Ausiàs March] antic, més freqüent en occità antic, on ja el trobem en trobadors de la primera fornada, sigui en el sentit de 'riquesa' (p. ex., Calansó, Appel, *Chr*, 34 24), sigui en el d'«excellència, distinció, noblesa» (id. 34 50, 34 54) i fins en plural «dels vostres trobars esmeratz, / de la bondatz, / del pratz, del sen, de las *rictatz*, / en degran esdevenir jai, / cel cui pieitz vai», Bornelh (ib., 83 51): formació extraordinària en romànic, que probt la rebé ja bo i formada del germànic, i essent peculiar de l'oc. i cat, degué venir del gòt. RĪKHAID (= angl. *richhood*, al *reichheit*), amb simple substitució del sufix *-heid* pel seu equivalent romànic *-tat*, més rarament *riquetat*, que aprofita Llull per al seu vers: «que nomenar-lo tart ab *riquetat*» (*O Rim*, ed Ross, 269); *ricositat*, de *ricos*: «lo donador mostra majoritat de sa valor, honor, *ricositat* e liberalitat, e lo reebedor --- demostra de si poquesa, mesquinesa, pobresa, vergonya e altres miserèries», Eiximenis (*Do Comp*, *CoDoACA* XII, 316); *ricària* dice val de MGadea (certament no *ricària*). *Ricàs* [Belv.] o bé *ricasso* [Bna, S. XVIII, *DAg*] o *ricatxo* [Lab.] *Riquissim* [Belv.], *-issimament* [Labèrnia] *Riquejar*.

Enriquir: antigament més aviat dissimilat: «lo cabiscol --- era home avar e ajustava diners per tal que *enrequis* un seu nebot», Llull (*Blanq*, *NCl* II, 79 23); JMarc 1330, *enrequeda* 172; també *enrequeðir*: «vesteles per moltes maneres de vertutz e les orna --- e les *enrequesex* del tresor de la celestial glòria», *VidesR* 45r2 rarament *riquebit* (*DAg*), o *enriquear*, *enricar*; *enriquiment* [Lacav.]; cita de *enriquir* en *AlcM* *Sobre-ric*: «a cap de dos jorns, la host tota venc e --- alegam-nos tuit --- e fem --- gràcies a Déu de les victòries que ns havia donades; e ells faeren-nos a tuit bona part d'açò que havien guanyat, així que tuit --- èrem *sobrerics*; e con tot açò fo fet ---», Muntaner (fets de 1306, § 222, Casac. VI, 75 15), *sobre-riquea* [Llull].

CpT · *Ricament*, que ja hem vist supra, es presenta sovint en la construcció mètrica del cat antic, de vegades amb separació considerable: «Sobiranament plac als nobles e *rica* so que En P Marteyl los comptà de les lahors de Malorques», *Marsili* (Quad, 25, *DAg*). o sigui 'ricament, esplèndidament' i en grau super-

latiu.

Ric, onomat, V. *rac* *Ricada* V *ricard* *Ricadejar*, V *rac* *Rica-dona*, V. *ric* *Ricador*, V. *ricar* *Ricalla*, V *ric* *Ricamar*, *ricamart*, V *recamar* *Riscapte* (*AlcM*) hi ha error en el nombre del capítol i segurament en la *i* per *e*

Ricar 'banyegar', *ricador*, *riquer*, *riquerar* se n'ha tractat ja a *BANYA* (I, 623b36ss. i nn. 9-11). *Ricard* 'banyarriquer' en *Punya de Rosa* de Ruyra (I, 63), té terminació inspirada en la del NP *Ricard*, fr. *Richard*, com ens ho confirma el nom d'ocell *rixart* usat per Eiximenis, batejat hipocorísticament amb un nom de fonts (tal com *bernat-pescaire*, fr *margot*, angl *magpie*, cast *urraca*, *martin-pescador*, i en part *papagai*): «altres canten fort melodiosament e alta a aquells qui ls pexen bé, així com són papagais, rossinyols, calandris, torts e pàsseres solitàries, garces, gatxs e *rixarts*, e estornells e cadarnes e corbs» (*Terç*, *NCl* VI, 138).

Ricària, *ric-hom(e)*, V. *ric* *Rici*, *ricinat*, *riciner*, *ricinic*, *ricimma*, *ricinoleat*, *ricinoleic*, *ricinoleima*, V. *renec* *Ricor*, *ricós*, *ricositat*, V. *ric* *Ric-rac*, *ric-raquejar*, *ric-ricar*, V. *rac* *Rictat*, V. *ric*

RICTUS, pres del ll *rictus*, *ús*, 'contorn de la boca entreoberta', derivat de *ringi* 'reganyar les dents'. □ 1ª doc · 1911 (A. Maseres).

Ridalenc, V. *Ridaura*

Ridaura: la forma més antiga entre les conegudes (que ens recorda *AlcM*) és *Rivus d'Azeri* cap NP *Azari*, però no hi ha cap dificultat a veure-hi el nom d'un auró, ll *ACER*, -ÈRIS Es pot imaginar que *ridalencs*, que el *DAG* recull a Tordera com a nom d'uns raïms dolços i negres de parra enfiladissa, vingui d'un adjectiu ètnic d'aquest lloc, amb dissim *r-r* > *r-l* i simplificació del grup *z'r* en posició pretonica o *a(a)zer* a *a(e)r*, cf. *allerat/lleure*, tots dos de LICERE Sembla tenir origen paral·lel *ridaura*, que registra amb dubte el mateix *DAG* a Vic per «vidalba», «madreselva», planta enfiladissa com la parra. Quant al nom de la Vall d'Aro, no sé si n'és un parònim pre-romà o bé resultat de metàtesi en el del riu *Azere* > *Arez(e)* > *Ar(e)u*.

Ridicul, *ridiculesa*, *ridiculitzar*, *ridiculós*, V. *riure* *Ridolta*, *ridorta*, V. *redorta* (TORCER) *Riel*, *rielar*, surten de transposició de *railar*, derivat de *rail* = *arrel*; però *crit riel* 'crit seguit' (Badalona, *DAG*) més aviat fa l'efecte d'un castellanisme de mariners, per *grito rebulante* (REHILA, DCEC/DECH), *riellante*, per bé que no tinc notícia del suposat cast. *riel* o *rielo* *Riell*, *riellar*, V. *riu* *Riellar* 'lluentejar' intolerable calc del cast *rielar* (REHILAR) *Rieller*, *riellera*, V. *riu* *Riendes*, cast. intolerable per *regnes* *Rient* adj., V. *riure* *Rier*, *riera*, *rierada*, *rieral*, *rierany*, *rierar*, *rierenc*, -a, *rieró*, *rierol*, V. *riu*

RIFAR, 'jugar (coses) a la sort', i RIFA, 'sorteig',